

Quelcom divertit

Una frase com *Es quelcom divertit* (així com la del castellà «Es algo divertido» i la del català incorrecte, però usualíssim, «Es algo divertit») és ambigua, tant pot voler dir *Es una cosa divertida* com *Es una mica divertit*.

En el primer cas *quelcom* és un pronom —modificat per l'adjectiu *divertit*— i en el segon un adverbi de quantitat —que modifica l'adjectiu—. Generalment, quan es diu *Es quelcom divertit* es vol expressar el segon dels dos sentits que hem indicat. I quan es tracta d'expressar el primer, hom sol aleshores —espontàniament— modificar l'adjectiu amb un altre quantitatiu —*molt*, *força*, *bastant*, etc.— amb què l'ambigüitat ja no és possible. Efectivament, si diem *Es quelcom molt divertit*, l'adjectiu essent ja modificat per l'adverbi *molt*, el mot *quelcom* no pot ésser sinó un pronom.

En realitat, però, el que acabem de dir és més aviat teòric. Volem dir que el mot *quelcom* —pronom o adverbi— és molt poc viu, i gairebé el podem considerar exclusiu de la llengua literària o escrita (i, encara, són molts els autors que no hi recorren mai perquè, de fet, se'n pot prescindir perfectament, i fins i tot hi afegiríem que és una afirmació gratuïta, sense fonament, que els correctors es dediquin a introduir profusament aquest mot en els textos que revisen): el que de debò es diu sovint, en la llengua col·loquial, és «Es algo divertit» i, sobretot, «Es algo molt divertit». S'esdevé, però, que és tan universalment sabut que el mot «algo» és inacceptable, que els qui dirien aquestes frases,

quan han d'escriure, s'esmenen ells mateixos amb la simple substitució de «algo» per *quelcom*. Tanmateix, ens cal preguntar-nos, ¿fins a quin punt és necessari un mot com *quelcom* en frases com *Es quelcom molt divertit* o *Es quelcom força perillós*?

Sovint ens hem referit a la funció que tenen determinats substantius o pronoms de significat neutre, ampli o genèric, com a instruments gramaticals utilíssims, que eviten certes coincidències violentes d'altres mots o omplen el buit d'una oració, representant un dels seus termes imprescindibles però sense aportar-hi cap idea significativa. Cal veure, però, si aquesta funció és en tots els casos necessària i convenient. No sabem veure, així, la necessitat de l'ús del mot *quelcom* (o de «algo», en llenguatge incorrecte), en una frase com *Banyar-se en aquesta platja és quelcom una mica perillós*. Nosaltres hi prescindiríem sense vacillar del pronom *quelcom* o de qualsevol altre terme equivalent: *Banyar-se en aquesta platja és una mica perillós*. Hom pot sentir la necessitat d'aquest pronom en una frase com aquesta, en un context en que el fet de banyar-se s'hagi esmentat abans, i en què la frase posterior *Es una mica perillós* pot aparèixer com a incompleta. Però més que no eliminar aquesta aparença amb la introducció de *quelcom* —*Es quelcom una mica perillós*— nosaltres ens decidiríem per la repetició del mot que representa el subjecte d'aquesta oració: *Banyar-se és una mica perillós*.

Albert Jané